

Bajkovitost slikovničkih ilustracija Marsele Hajdinjak

Hlača, Nika

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:189:870504>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Teacher Education - FTERI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Nika Hlača

Bajkovitost slikovničkih ilustracija Marsele Hajdinjak

ZAVRŠNI RAD

Rijeka, 2021.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Preddiplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Bajkovitost slikovničkih ilustracija Marsele Hajdinjak

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Dječja književnost s medijskom kulturom

Mentor: izv. prof. dr. sc. Maja Verdonik

Student: Nika Hlača

Matični broj: 0299012506

U Rijeci,
rujan, 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

„Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da sam završni rad izradila samostalno, uz preporuke i savjetovanje s mentoricom. U izradi rada pridržavala sam se Uputa za izradu završnog rada i poštivala odredbe Etičkog kodeksa za studente/studentice Sveučilišta u Rijeci o akademskom poštenju.”

Vlastoručni potpis:

Nika Hlača

SAŽETAK

Marsela Hajdinjak je hrvatska ilustratorica koja je za svoje ilustracije dobila mnogobrojne nagrade. Cilj ovog rada bio je prikazati njezine ilustracije te ih predstaviti kao poticaj za djecu rane i predškolske dobi i njihovo rano upoznavanje s književnošću. Analizirane slikovnice s ilustracijama Marsele Hajdinjak u ovom radu su: *Maca Papučarica* Ele Peroci, *Slavuj* Hansa Christiana Andersena, *Začarana* Tamare Bakran, *Ivica Budalica* Ludwiga Bauera, *Nezadovoljna bubamara* Sunčane Škrinjarić, *Zeko i potočić* Branka Mihaljevića, *Babasova i kraljičino stablo* Tamare Bakran, *Vodenjak i stara kruška* Želimira Hercigonje, *Nuru n'zuri: lavov povratak* Ludwiga Bauera, *Bucko* Irene Bekić, *Dobro je imati brata* Ante Gardaša i *Palčica* Hansa Christiana Andersena. Analizom je potvrđeno da su slikovnice primjerene djeci rane i predškolske dobi zbog količine teksta u njima te različitih boja koje ne odvlače pozornost tijekom čitanja slikovnica. Djecu potiču na kreativnost i maštu te daljnje razmišljanje o pročitanoj.

Ključne riječi: slikovnica, suvremena hrvatska ilustracija, dječja književnost, Marsela Hajdinjak

SUMMARY

Marsela Hajdinjak is a Croatian illustrator who has received various awards for her illustrations. The aim of this paper was to present her illustrations and present them as an incentive for children of early and preschool age and their early acquaintance with literature. The analyzed picture books with her illustrations in this paper are: *The Slipper Cat* by Ela Peroci, *The Nightingale* by Hans Christian Andersen, *The Spellbound* by Tamara Bakran, *Jack the Fool* by Ludwig Bauer, *The Unhappy Ladybird* by Sunčana Škrinjarić, *Rabbit and the Rivulet* by Branko Mihaljević, *Old Owl and the Queen's Tree* by Tamara Bakran, *Newt and the Old Pear* by Želimir Hercigonja, *Nuru n'zuri*; *The Lion's Return* by Ludwig Bauer, *The Tubby* by Irena bekić, *It is good to have a Brother* by Anto Gardaš and *Thumbelina* by Hans Christian Andersen. The analysis confirmed that the picture books are suitable for children of early and preschool age due to the amount of text in them and the different colors that do not distract from reading the picture book. They encourage children to be creative and imaginative and to think further about what they have read.

Keywords: picture book, contemporary Croatian illustration, children's literature, Marsela Hajdinjak

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	DJEČJA KNJIŽEVNOST.....	2
3.	SLIKOVNICA	3
3.1.	Podjela slikovnica	3
3.2.	Funkcija slikovnica	5
3.3.	Povijest hrvatske slikovnice.....	6
4.	ILUSTRACIJA	8
4.1.	Povijest ilustracije	9
4.2.	Ilustracija u Hrvatskoj.....	9
4.3.	Stilovi ilustracija	11
5.	ŽIVOTOPIS MARSELE HAJDINJAK	12
6.	TEHNIKA SLIKANJA ILUSTRACIJA	14
7.	SLIKOVNICE MARSELE HAJDINJAK.....	15
7.1.	Ela Peroci: <i>Maca Papučarica</i>	15
7.2.	Hans Christian Andersen: <i>Slavuj</i>	16
7.3.	Tamara Bakran: <i>Začarana</i>	17
7.4.	Ludwig Bauer: <i>Ivica Budalica</i>	18
7.5.	Sunčana Škrinjarić: <i>Nezadovoljna bubamara</i>	20
7.6.	Branko Mihaljević: <i>Zeko i potočić</i>	21
7.7.	Tamara Bakran: <i>Babasova i kraljičino stablo</i>	22
7.8.	Želimir Hercigonja: <i>Vodenjak i stara kruška</i>	24
7.9.	Ludwig Bauer: <i>Nuru n'zuri: lavov povratak</i>	25
7.10.	Irena Bekić: <i>Bucko</i>	27

7.11.	Anto Gardaš: <i>Dobro je imati brata</i>	28
7.12.	Hans Christian Andersen: <i>Palčica</i>	29
8.	ZAKLJUČAK.....	32
9.	LITERATURA	33
10.	PRILOZI.....	37

1. UVOD

U ovom se radu naglasak stavlja na hrvatsku ilustratoricu Marselu Hajdinjak i njezine radove u slikovnicama, a isti se mogu pronaći i u brojnim knjigama i udžbenicima, te u dječjim časopisima. Za svoj rad, odnosno ilustracije, dobitnica je više priznanja, a četiri puta je primila nagradu „Grigor Vitez”.

Na početku rada objašnjene su osnovne značajke dječje književnosti, slikovnice i ilustracije te njihova podjela i povijest. Glavni dio rada odnosi se na rad ilustratorice Marsele Hajdinjak, te su analizirane slikovnice koje je ona ilustrirala: *Maca Papučarica* Ele Peroci, *Slavuj* i *Palčica* Hansa Christiana Andersena, *Začarana* i *Babasova i kraljičino stablo* Tamare Bakran, *Ivica Budalica* i *Nuru n'zuri: lavov povratak* Ludwiga Bauera, *Nezadovoljna bubamara* Sunčane Škrinjarić, *Zeko i potočić* Branka Mihaljevića, *Vodenjak i stara kruška* Želimira Hercigonje, *Bucko* Irene Bekić i *Dobro je imati brata* Ante Gardaša. Polazeći od dostupne stručne i znanstvene literature, kriteriji prema kojima će se u ovome radu analizirati navedene slikovnice jesu: količina teksta u njima, odnos slike i teksta, kako slika prati tekst, kakve su boje u ilustracijama i slično. Odabrane slikovnice trebale bi biti prikladne za djecu rane i predškolske dobi, te kod njih poticati maštu i kreativnost te promišljanje o pročitanoj temi.

Razlog mog odabira teme „Bajkovitost slikovničkih ilustracija Marsele Hajdinjak” je prvenstveno to što su slikovnice dio rada s djecom rane i predškolske dobi. One imaju veliku ulogu u njihovom razvoju i svaka nosi svoju posebnu priču i pouku. Drugi razlog odabira je rijetko spominjanje hrvatskih ilustratora i ilustratorica pa sam odabrala ilustracije jedne od njih. Ujedno je to i cilj ovog rada, osvještavanje o hrvatskim ilustratorima te prepoznavanje njihove kvalitete i ljepote rada. U ovom radu cilj je prikazati odabrane slikovnice s ilustracijama Marsele Hajdinjak i predstaviti ih kao poticaj za djecu rane i predškolske dobi i njihovo rano upoznavanje s književnošću.

2. DJEČJA KNJIŽEVNOST

Crnković i Težak (2002) navode kako je dječja književnost ona književnost koja je namijenjena djeci, iako smatraju da je teško odrediti granicu između dječje književnosti i književnosti za odrasle. Knjige koje su namijenjene djeci su one knjige koje su djeci privlačne te su tematski za njih prikladne. Hameršak i Zima (2015) smatraju da bi umjesto razmišljanja o definiciji dječje književnosti, poželjnije bilo fokusirati se na pitanje zašto je i kada nešto književnost.

Vrlo je bitno da se teme koje se koriste u dječjoj književnosti, a koje mogu biti raznolike, interpretiraju na kvalitetan način. Do kraja 19. stoljeća to nisu bile specifične dječje teme, a razlog tome je što se njihova radnja nije odvijala u svakodnevnicu u kojoj se dijete nalazilo. U suvremenoj dječjoj književnosti, motivi koji se najčešće pojavljuju su animalistički, urbani i ruralni. Pojava animalističkih likova je dječja svakodnevica. U dječjoj književnosti životinjama se često daju ljudska svojstva ili su djetetovi pratioci (Hranjec, 2006).

Crnković i Težak (2002) spominju tri uvjeta koja određuju pripada li određeno djelo dječjoj književnosti. Prvim uvjetom se smatra je li autor djela dječji pisac koji je to djelo namijenio isključivo djeci. Drugi uvjet je da djelo mora izdati dječji nakladnik ili dječji odjel određene nakladničke kuće. Treći i posljednji uvjet je da se djelo u knjižnici mora nalaziti na dječjem odjelu. Neki autori čak navode da se neka djela smatraju dječjom književnosti iako ne ispunjavaju sva tri uvjeta.

3. SLIKOVNICA

Mnogi autori nude različite definicije slikovnica, no ono što im je uvijek zajedničko i u centru pažnje, jest dijete. Neki smatraju da je slikovnica medij koji je oblikovan za djecu, a ima tendenciju da ga koriste i odrasli. Drugi tvrde da je ona namijenjena isključivo maloj djeci (Batarelo Kokić, 2015).

U slikovnicama se isprepliću tekst, odnosno priča, i slika (Javor, 1999). Priča u slikovnici može imati tekst koji prati ilustracija ili može biti bez teksta, samo s ilustracijama. Na taj način, kada su u slikovnici prikazane samo slike, odnosno ilustracije, dijete ih promatra i usvaja u svojoj glavi. Nakon pročitane slikovnice djeca mogu zajedno s odgajateljem raspravljati o viđenom (Hlevnjak, 2000). Slikovnica je tako medij koji potiče na komunikaciju između odgajatelja i djeteta te se na taj način razvija djetetov govor i pridonosi se razvoju spoznaje (Petrović-Sočo, 1997). Također, uz razvoj govora i spoznaje, slikovnica kod djece utječe i na razvoj drugih kompetencija. Dijete poboljšava i razvija svoje pamćenje, mišljenje i logičko zaključivanje te stječe i proširuje spoznaje o okolini. Uz cjelokupan djetetov razvoj koji slikovnica stvara, pokušava kod djece potaknuti njihovu maštu i kreativnost te ih upoznati s različitim emocijama i bojama. Kroz upoznavanje likova u slikovnicama, pozitivnih i negativnih, djeca uče o odnosima među ljudima, a pozitivni likovi djeci pomažu u stvaranju ideala. Cilj slikovnice, uz sve navedeno, je postepeno stvarati naviku čitanja kod djece (Hlevnjak, 2000).

3.1. Podjela slikovnica

Klasifikacija slikovnice nije jedinstvena zbog neslaganja u mišljenju raznih autora i stručnjaka, a razlog tome su njihovi različiti osobni kriteriji. Prisutno je više različitih kriterija po kojima je stvorena podjela slikovnica. Prema autorima Majhutu i Zalar (2008) to su: oblik, sadržaj, struktura izlaganja, likovna tehnika te sudjelovanje recipijenata. S obzirom na oblik, slikovnice mogu biti pop-up, nepoderive te leporello,

slikovnice-igračke i multimedijske slikovnice (Martinović i Stričević, 2011). U pop-up slikovnicama pojavljuje se mnoštvo raznih likova. Leporello su slikovnice primjerene djeci rane dobi obujma stranica kojeg sadrže, a to je od šest do sedam. Te slikovnice zbog načina na koji se otvaraju i zatvaraju nalikuju harmonici, a materijal je mekan te one zbog toga kod djece imaju svrhu igre. Ilustracije su prikazane kao cjelina. Slikovnice-igračke također su napravljene od mekanog materijala te sadrže likove od tkanine pa tako djeca mogu stavljati svoje prste ili ruku u njih. Multimedijske slikovnice uz sliku i tekst uključuju i zvuk te se sve češće koriste u radu s djecom (Visković, 2012). Postoje i elektroničke slikovnice koje su sve više prisutne u svijetu kao posljedica tehnološkog napretka. One, kao i sve ostale slikovnice, uključuju sliku i tekst. Prva elektronička slikovnica u Hrvatskoj je *Slonić Oscar* autorice Andree Petrlik Huseinović. Kod podjele slikovnica po sadržaju, one se mogu odnositi na bilo koju temu koje se autor dosjeti. One teme koje autori najčešće koriste su događaji iz svakodnevnog života te priče o životinjama. Po strukturi izlaganja slikovnice mogu biti narativne, odnosno one koje pripovijedaju te tematske. Likovna tehnika odnosi se na vrstu tehnike koju ilustrator primjenjuje pri izradi likovne konstrukcije. Ona se dijeli na fotografske, lutkarske, interaktivne, strip-slikovnice te na slikovnice koje sadrže stvarne dječje crteže i crteže umjetnika (Martinović i Stričević, 2011). U fotografskim slikovnicama mogu se vidjeti razne fotografije koje se obrađuju u posebnim programima. U strip-slikovnicama kombinira se strip i slikovnica (Majhut i Zalar 2008). S obzirom na sudjelovanje recipijenta, mogu postojati slikovnice s kojima će se dijete samostalno služiti i one slikovnice za koje će biti potrebno angažiranje roditelja ili odgajatelja (Martinović i Stričević, 2011).

Crnković i Težak (2002) navode podjelu slikovnica na one prema njihovoj namjeni i one prema doživljaju. One se dijele na poučne i umjetničke. Poučne slikovnice imaju cilj prenošenja znanja djeci o pojedinim temama iz svakodnevnog života, primjerice o životinjama, higijeni ili zdravlju. Umjetničke slikovnice pokušavaju djeci prenijeti osjećaj odnosa na način da stvaraju unutarnji odnos između gledatelja i čitatelja.

3.2. Funkcija slikovnica

Prvotna, a tada i glavna funkcija slikovnica za djecu bilo je poučavanje djece, te su služile duhovnom, moralnom i vjerskom odgoju. Slikovnica je, od svoga nastanka, imala već određenu svrhu i cilj, a kako je vrijeme odmicalo i mijenjalo se, tako su se i ta dva elementa mijenjala i širila. Slikovnica se danas okreće psihološkom, pedagoškom, jezičnom i umjetničkom kontekstu. Pokušavaju se prikazati potencijali koji bi utjecali na dijete u pozitivnom smislu (Martinović i Stričević, 2011). Stoga roditelji i odgajatelji imaju važnu ulogu. Oni bi trebali dijete upoznati sa slikovnicom, njezinom ulogom i važnosti u životu. Odgajatelji bi u radu s djecom svakodnevno trebali primjenjivati slikovnice kako bi poticali cjelokupan razvoj djeteta (Petrović-Sočo, 1997).

Opća podjela slikovnica prema funkciji je: zabavna, informacijsko-odgojna, iskustvena, spoznajna, estetska i govorno-jezična. Zabavna funkcija služi kao polazište svih ostalih funkcija. Slikovnica koja se čita djetetu mora biti zanimljiva, kako bi se zadovoljile odnosno ispunile druge funkcije (Martinović i Stričević, 2011). Dijete se s njom mora bavljati i shvatiti je kao igru kako bi lakše iz nje upijalo znanje. Informacijsko-odgojna funkcija odnosi se na djetetovo razmišljanje, odnosno na razvoj njegova mišljenja. Pod tim se misli na svijest o postojanju problema i njegovo rješavanje, povezivanje stvari i sposobnost djeteta za razne analize i usporedbe (Čačko, 2000, prema Martinović i Stričević, 2011). Također, kod djeteta se pokušava razviti svijest o njegovim osjećajima i odnosima u okolini. Iskustvena funkcija slikovnice djetetu daje posredno iskustvo, odnosno iskustvo iz različitih segmenata života koje dijete ne može doživjeti, poput nekih tema iz prošlosti. Spoznajna funkcija ima zadatak „provjere dječjeg znanja”. Odnosi se na spoznaje djeteta o njegovoj okolini, stvarima, pojavama, itd. Konačno, takva vrsta funkcije djetetu pokušava dati informacije koje se odnose na ispravnost njegovih spoznaja (Martinović i Stričević, 2011). Estetska slikovnica pokušava kod djeteta pobuditi emocije i doživljaje. Takva funkcija kod djeteta formira njegov ukus i zainteresiranost za knjigu i čitanje (Čačko, 2000, prema Martinović i Stričević, 2011). Govorno-jezična funkcija javlja se usporedno s ostalim

funkcijama, a može se reći i da proizlazi kao njihova posljedica. Kod djeteta potiče razvoj predčitačkih vještina te sintaktički i morfološki razvoj, i stvara uvjete za širenje vokabulara. Uz to, dijete se upoznaje s karakteristikama teksta i načinom njegovog funkcioniranja (Martinović i Stričević, 2011).

3.3. Povijest hrvatske slikovnice

Godine 1869., u Hrvatsko-njemačkom rječniku, autora Ivana Filipovića, prvi put se spominje pojam slikovnice (Hranjec, 2006). Godine 1527. objavljena je *Hrvatska glagoljaška početnica* koja se u hrvatskoj povijesti spominje kao prva hrvatska tiskana dječja knjiga, dok se prvom slikovnicom, onom koja je u cijelosti nastala u Hrvatskoj, navodi *Mladost Petrice Kerempuha*. Tekst i ilustracija te slikovnice osmišljeni su i ostvareni u Hrvatskoj (Kokolari, 2017; Verdonik, 2018), a objavljena je 1921. godine (Verdonik, 2018). *Dječja čitanka o zdravlju* je slikovnica autorice Ivane Brlić-Mažuranić koja je nastala 1927. godine. Slikovnica je posebna jer predstavlja prvu slikovnicu ilustriranu od strane hrvatskog ilustratora, Vladimira Kirina (Visković, 2012).

U Hrvatskoj se u 19. stoljeću od slikovnice očekivalo da će je građanstvo, kao dio njihove opće kulture, prihvatiti i poticati dječju kulturu. Bila je namijenjena djeci predškolske i rane školske dobi. Slikovnica je u početku, do Prvog svjetskog rata, bila luksuz čak i djeci građanskih obitelji. Nakon Prvog svjetskog rata, od 1918. godine, hrvatska je slikovnica bila kreativno i produkcijski realizirana zbog pozitivnog pomaka u tehnologiji te je na taj način uspjela ostvariti tematsku i funkcionalnu raznolikost (Verdonik, 2018).

Povijest hrvatske slikovnice podijeljena je na tri razdoblja kako bi se rekonstruirali njezini osnovni elementi u razvoju. Mnogi autori, kako bi došli do nekog zaključka, okreću se europskom kontekstu te prvim slikovnicama i njezinim pretečama. Ta povijest podijeljena je na tri razdoblja do 1945. godine (Verdonik, 2018). Prvo razdoblje započinje 1854. godine kada se objavljuje prva slikovnica na hrvatskom

jeziku, *Mala obrazna Biblija*. Drugo razdoblje traje trideset osam godina, od 1880. do 1918. godine i u to vrijeme slikovnica je, osim toga da je samo namjenska, postigla i zabavnu ulogu. Uz sve to, trebalo je razviti likovnu komponentu kako bi doprla do dječje publike. Književna je komponenta tada bila dobro razvijena te su je djeca dobro prihvatila. Treće razdoblje započinje završetkom drugog razdoblja, 1918. godine. Slikovnica tada ostvaruje sve veći značaj u društvu te se objavljuje sve više slikovnica (Kokolari, 2017).

4. ILUSTRACIJA

Ilustracija se prema Hrvatskoj enciklopediji definira kao likovni opis nekog književnog djela ili određenog događaja. Ona služi za ukrašavanje, odnosno objašnjenje teksta koji se može nalaziti u knjizi, časopisu ili nekom drugom tiskanom mediju¹. Prvim ilustracijama smatraju se slike u spiljama i na papirusnim svitcima, a razvojem umjetnosti, postupno se ilustracija počinje primjenjivati u književnosti (Bodulić, 1982; Matovina, 2016).

Na ilustracije se najčešće nailazi u dječjoj književnosti, odnosno u slikovnicama. One prevladavaju nad tekstom, a osim što kod djece potiču maštu i razvijaju komunikacijske vještine, dio su likovnog i književnog odgoja te odgoja vizualne komunikacije (Bodulić, 1982; Balić-Šimrak i Narančić Kovač, 2011; Martinović i Stričević, 2011; Matovina, 2016). Također, proširuju značaj za estetiku, stoga se pokušavaju osigurati obilježja ilustracija koja će omogućiti djeci razvoj navedenih elemenata. Jednostavna kompozicija djetetu bi trebala pružiti vizualno istraživanje, kao i harmoničnost i ritmičnost boja te stilsku sažetost. Za vizualnu komunikaciju i odgoj, bitno je kod djeteta razvijati kreativnost, poticati maštu i stvarati njegovu osobnost (Balić-Šimrak i Narančić Kovač, 2011).

Prije nego se kod djeteta razvije sposobnost govora, ono već reagira na sliku. Dijete će u ranoj dobi lakše komunicirati preko slike nego upotrijebiti riječ. Slika mu pomaže u pričanju priče. Nakon što je vidi, objasniti će je na njemu specifičan način. Ukoliko je ilustracija kvalitetna, ona doprinosi djetetovom razvoju, stvaranju mašte i percepcije (Brcko, 2018).

Važno je naglasiti da su ilustrirana knjiga i slikovnica dva različita pojma. U ilustriranoj knjizi ilustracija prati tekst, odnosno ona ga ilustrira, objašnjava. Zbog toga postoji razlika u odnosu na slikovnicu u kojoj se ilustracija ne može odvojiti od književnog teksta, budući da likovno djelo ima jednako važnu ulogu kao i riječi u tekstu; ona tekst zapravo nadopunjuje (Balić-Šimrak i Narančić Kovač, 2011;

¹ *Hrvatska enciklopedija: ilustracija*. Pribavljeno 05.03.2021., sa <https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=27123>

Hameršak, 2001). Kao još jedna razlika navodi se da ilustrirana knjiga ima više stranica od slikovnice (Hameršak, 2001).

4.1. Povijest ilustracije

U 16. stoljeću, u Njemačkoj se prvi put javlja dječja ilustracija. Zbog pojave tiska takva ilustracija prikazuje se kroz drvoreznu tehniku. Tri stoljeća kasnije, ilustracija postaje sredstvo pričanja priče. U međuvremenu, do 19. stoljeća, ilustraciju se smatralo instrukcijskom. Na početku su bile crno-bijele, a otkrićem litografije počinje ih se stvarati u boji (Male 2007, prema Kos, 2017).

Jan Amos Komensky prvi je ilustraciju prikazao djeci u svojoj ilustriranoj knjizi *Orbis Sensualium Pictus*. Ta knjiga smatra se prvom ilustriranom knjigom. To je abecedarij putem kojeg djeca uče (Pompe, 2014).

Ilustracije su do polovice 18. stoljeća bile zanemarene i o njima se nije vodilo puno računa. Izgledale su jeftino i bile su nedovršene. Nakon otvaranja tržišta dječje knjige u 18. stoljeću, ilustracija postaje nezaobilazni dio dječje literature. U 19. stoljeću najpoznatiji ilustratori su bili George Cruikshank, Arthur Rackham, John Tenniel te Randolph Caldecott. U to doba, veliki značaj imalo je djelo *A book of Nonsense*, autora Edwarda Leara. Crteži su u toj knjizi bili crno-bijele boje (Pompe, 2014).

4.2. Ilustracija u Hrvatskoj

Crnković i Težak (2002) navode kako se u knjizi Joachima Heinricha Campea *Mlajssem Robinzonu*, objavljenoj 1796. godine, s prijevodom Antuna Vranića, prvi puta pojavljuje dječja ilustracija. Pedesetak godina kasnije objavljene su *Basne*, šest ilustriranih svezaka ilustratora Alberta Nikole Laupperta. *Mlajssem Robinzonu* smatra se prvom knjigom za djecu koja je napisana na hrvatskom jeziku, dok su *Basne* prva sustavno ilustrirana knjiga u Hrvatskoj (Mišetić, 2018).

U drugoj polovici 19. stoljeća značajno raste kvaliteta ilustracija te je do 1945. godine objavljeno više od 1100 knjiga (Mišetić, 2018). Kako se u to doba ilustracije za djecu u Europi brzo razvijaju i sve je više ilustriranih knjiga, neke se od njih prevode kako bi mogle doći na hrvatsko tržište. Primjeri takvih knjiga su: *Obuka u plivanju* Frane Bučara, *Srce* Edmonda de Amicisa, *Mali Lord* Francis Hodgson Burnett i *Genoveva* autora Christoph von Schmidta. Ilustracije u tim knjigama preuzete su iz izvornih, stranih originala (Curić, 2018).

Vladimir Kirin je, u suvremenom kontekstu u Hrvatskoj, prvi ilustrator slikovnica, sa svojom slikovnicom *Dječja čitanka o zdravlju*. Uz njega, značajan je i ilustrator Andrija Maurović koji u tom razdoblju stvara ilustracije. Zanimljivo je kako su domaći ilustratori kasno počeli oslikavati slikovnice pa su tako strani ilustratori surađivali na hrvatskim slikovnicama (Mišetić, 2018).

Do početka 20. stoljeća, autori slikovnica većinom su bili učitelji koji su slikovnice pisali po narudžbi. Tek se tridesetih godina prošlog stoljeća pojavljuju profesionalni autori koji stvaraju tekst i ilustracije za slikovnice. Šezdesetih godina pojavljuju se autorski koncepti slikovnice te izraz autorstva dječje knjige. Nagrada „Grigor Vitez” osnovana je 1967. godine smatra se prvom hrvatskom nagradom za tekst i ilustraciju. Vilko Selan Gliha bio je prvi dobitnik te nagrade za ilustraciju (Mišetić, 2018).

Neki od ilustratora koji se danas ističu svojim radom su: Marsela Hajdinjak, Tomislav Torjanac, Andrea Petrlik Huseinović, Svjetlan Junaković, Marijana Jelić, Dražen Jerabek te mnogi drugi. Oni sudjeluju na međunarodnim izložbama za ilustracije, poput Sajma dječje knjige koji se održava u Bologni te u Bratislavi na Bijenalu ilustracija. Također, navedeni autori na tim izložbama osvajaju nagrade. U Hrvatskoj raste broj novih umjetnika koji se odlučuju za stvaranje ilustracija, a razlog tome je kontinuirani rast kvalitete ilustracija (Mišetić, 2018).

4.3. Stilovi ilustracija

Svaki ilustrator ima svoj poseban stil ilustriranja po kojemu ga se može prepoznati te koji u svoja likovna djela unosi svoju individualnost, odnosno osobnost. Kreiranje ilustracija može se podijeliti na više različitih stilova: realistički, nadrealistički, ekspresionistički, impresionistički, apstraktni, romantičarski, naivni, stripovski i folklorni (Balić-Šimrak i Narančić Kovač, 2011).

Realistički se stil najčešće od ostalih stilova primjenjuje u ilustracijama i jedan je od stilova kojeg publika, odnosno djeca favoriziraju. Likove i stvari prikazuje onakvima kakvi zapravo i jesu, realistički, precizno i uredno (Blaži, 2018). Nadrealistički stil, za razliku od realističkog, likove i stvari prikazuje neočekivano, s imaginarnim prizorima i kreativnim, odnosno maštovitim elementima. U ekspresionističkom stilu emocije se naglašavaju različitim bojama, a kod impresionističkog stila prevladavaju svjetlosni efekti. Apstraktni stil ilustracije ističe formu, boju i koncept, dok romantičarski ističe ukrašavanje likovnog djela. Naivni stil karakterizira plošnost, stripovski razigranost, a folklorni naglašava tradiciju (Balić-Šimrak i Narančić Kovač, 2011).

5. ŽIVOTOPIS MARSELE HAJDINJAK

Hrvatska ilustratorica Marsela Hajdinjak, rođena je u Zagrebu 1967. godine². Srednju školu, Školu primijenjene umjetnosti i dizajna, pohađala je u svome rodnom gradu. Nakon završene škole studirala je na Tekstilno-tehnološkom fakultetu u Zagrebu gdje je i diplomirala na smjeru dizajna tekstila i odjeće³. Jedno vrijeme je živjela u Rimu i bila zaposlena kao dadilja u jednoj obitelji. Inspiraciju za ilustriranjem dobila je na maloj izložbi ilustracija u Rimu namijenjenoj djeci. Od svoje 29. godine profesionalno se bavi ilustracijom. Ilustrira slikovnice, knjige i udžbenike, a svoje radove objavljuje u dječjim časopisima. Surađivala je s dvije strane agencije, u New Yorku i Londonu, koje zastupaju ilustratore, no takav način rada je bio zamoran i dosadio joj je⁴. Za četiri svoje slikovnice dobila je Nagradu „Grigor Vitez”. Nagrada „Grigor Vitez” je nagrada za dječju knjigu odabranu iz tekuće jednogodišnje produkcije, a uručuje se za najbolji tekst i ilustracije. Za slikovnicu *Vodenjak i stara kruška*, autora Želimira Hercigonje, dobila je nagradu 2005. godine. Godine 2014., dodijeljena je nagrada dvjema njezinim slikovnicama, *Djevojčica sa šibicama* H. C. Andersena i *Maca Papučarica* Ele Peroci (Težak, 2016). Dvije godine za redom je također osvajala nagrade. Godine 2016. nagradu „Grigor Vitez” za *Slavuja* H. C. Andersena, a 2017. nagradu je dobila za slikovnicu *Nuru N’Zuri: lavov povratak* Ludwiga Bauera, kao najbolju slikovnicu prema mišljenju dječjeg žirija⁵.

Godine 2014. slikovnica *Nezadovoljna bubamara* Sunčane Škrinjarić, koju je ilustrirala Marsela Hajdinjak, uvrštena je na Časnu listu IBBY-a (*International Board on Books for Young People*)⁶. Iste godine za slikovnicu *Djevojčica sa šibicama* Ele

² *List of projects by illustrator: Marsela Hajdinjak*. Pribavljeno 03.03.2021., sa https://sipar.hr/index.php?id_supplier=19&controller=supplier

³ *Ilustracija, karikatura, strip, animirani film i primijenjeno slikarstvo: Marsela Hajdinjak*. Pribavljeno 03.03.2021., sa <https://ulupuh.hr/clanovi/hajdinjak-marsela/>

⁴ *Leksikon ilustratorice: Marsela Hajdinjak*. Pribavljeno 03.03.2021., sa <https://gkr.hr/Magazin/Razgovori/Leksikon-ilustratorice-Marsela-Hajdinjak>

⁵ *Hrvatski centar za dječju knjigu: Nagrada "Grigor Vitez"*. Pribavljeno 03.03.2021., sa <http://www.kgz.hr/en/hrvatski-centar-za-djecju-knjigu/hrvatske-nagrade-za-djecju-knjigu-7431/nagrada-grigor-vitez-7439/7439>

⁶ IBBY je neprofitna organizacija koja ima cilj zbližavanja knjiga i djece, a na listu se uvrštava selekcijom suvremenih knjiga (Aldarović Slovaček, Nuncak, Anić, Slunjski, Lovrić Kralj, Kujundžić i Težak, 2015).

Peroci, dobila je priznanje na Bienallu hrvatske ilustracije u Klovićevim dvorima. Marsela Hajdinjak članica je Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika (HZSU-a) i Hrvatske udruge likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti (ULUPUH-a). Od rođenja je ostala u Zagrebu, gdje i danas radi⁷.

⁷ *Ilustracija, karikatura, strip, animirani film i primijenjeno slikarstvo: Marsela Hajdinjak*. Pribavljeno 03.03.2021., sa <https://ulupuh.hr/clanovi/hajdinjak-marsela/>

6. TEHNIKA SLIKANJA ILUSTRACIJA

U stvaranju ilustracija za djecu predškolske dobi, bitno je koristiti njima odgovarajuće boje. One su osnovno sredstvo slikarskog procesa. Već od rane dobi djeca pokazuju interes za boje te imaju osjećaj za njih i za monokromiju (Višnjić Jevtić, Vekić-Kljaić, Gudek, Heker, Seksan, Štulić i Tomljanović, 2010). U crtežu je crta najzastupljeniji likovni element, a nakon nje su ploha i ton. Kako će crta izgledati, odnosno koji će biti njezin karakter, ovisi o izabranom sredstvu i ilustratoru koji crtu stvara (Jurković, Tomljanović, Gašpar, Štulić, Jedrejčić, Špoljar i Andrašek, 2010).

Marsela Hajdinjak u procesu stvaranja svojih ilustracija kombinira više likovnih tehnika odjednom, a najčešće su to slikarske i crtačke. U ilustracijama koje su nastale u posljednjih par godina dominiraju akrilne boje, koje su onda pomiješane sa suhom pastelom i olovkom u boji⁸.

Akrilne boje su one koje se suše u kratkom vremenu, uz to čuvaju svježinu, zbog čega su pogodne za rad. Prednost im je mogućnost upotrebe na više načina. Tako se mogu koristiti uljne tehnike ili tehnike s vodenim bojama, a također se na jednoj ilustraciji mogu pronaći i sve te tehnike kombinirane zajedno. Takvim metodama, koje nude akrilne boje, na ilustracijama se može zamijetiti realnost, odnosno prirodnost likova i stvari te njihova razigranost. Za upotrebu akrilnih boja najčešće se koriste kistovi, a kakvi će oni biti odabire autor ilustracije. Prije korištenja tih boja, preporučljivo je napraviti skicu koristeći olovku. Akrilne boje mogu se međusobno miješati kako bi se dobila nova, željena boja. Za svjetlije, odnosno bljeđe tonove, određena boja miješa se s bijelom, a za nježnije tonove se boje razrjeđuju vodom (Jelbert, 2004).

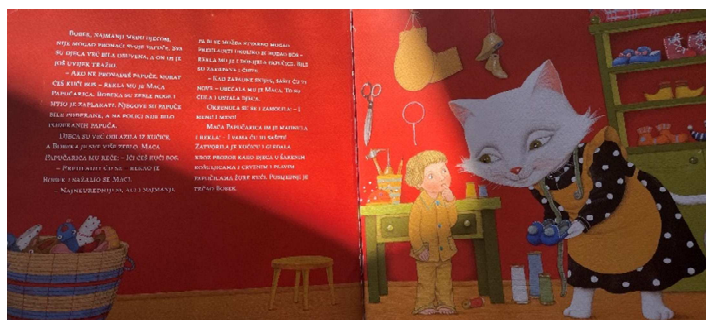
⁸ *Leksikon ilustratorice: Marsela Hajdinjak*. Pribavljeno 03.03.2021., sa <https://gkr.hr/Magazin/Razgovori/Leksikon-ilustratorice-Marsela-Hajdinjak>

7. SLIKOVNICE MARSELE HAJDINJAK

7.1. Ela Peroci: *Maca Papučarica*

Maca Papučarica je kratka priča o maci koja je djeci iz maloga sela uzimala papuče. Ona je pedantna i voli kada je sve uredno, stoga je razlog njezinog uzimanja papuča nemarnost djece prije spavanja i nespremanje svojih papuča. Maca, koja je u priči glavni lik te je predstavljena kao životinja, dječje papuče koje uzme, šije i uređuje te one potom izgledaju kao nove (Peroci, 2017).

Ilustracije u slikovnici nalaze se na obje strane. Može se primijetiti da su slike šarene, odnosno da se na svakoj slici nalaze različite boje, poput crvene, žute, narančaste ili plave. Stoga se može zaključiti da one imaju važnu ulogu u kontekstu čitanja slikovnice. Te boje nisu intenzivne, već su umjerene svjetline kako bi dale poseban ugođaj. Pozadina slika uglavnom je jednobojna, dok ilustratorica one bitnije stvari pokušava naglasiti s više boja. Na primjer, prikazana je šuma s drvećem u kojoj prevladava zelena boja, a u toj šumi su djeca koja na sebi nose pidžame različitog dizajna i boja. Maca Papučarica, kao glavni lik, predstavljena je kao najveća u odnosu na ostale likove. Razlog je shvaćanje njezine važnosti, odnosno poanta onoga što ona radi: „Danas pada snijeg i Maca Papučarica šije papučice za djecu iz malog sela. Tako će svi biti zadovoljni, razmišljala je Maca” (Peroci, 2017).

Slika 1: Maca veća od ostalih likova, *Maca Papučarica* (Peroci, 2017).

Tekst u slikovnici ne ističe se previše. Boja slova je crna ili bijela, ovisno o pozadini na kojoj se tekst nalazi. Sva slova su iste veličine, a ona koja trebaju biti velika

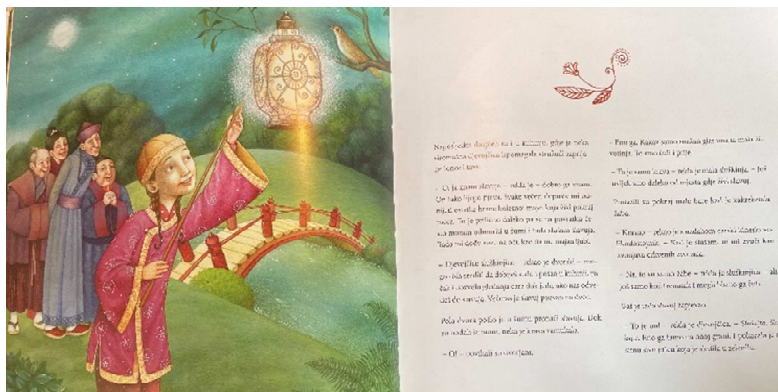
(početna slova rečenice, imena i slično) su veća od ostalih. Tekst se u slikovnici ponekad nalazi na obje stranice, a ponekad je samo na jednoj. Ovisno o veličini ilustracije, tekst je u uglu stranice, na dnu ili skoro preko cijele stranice.

7.2. Hans Christian Andersen: *Slavuj*

Slavuj je bajka danskog književnika Hansa Christiana Andersena. Radnja bajke smještena je u Kinu, gdje vlada kineski car. On želi na svoj dvor dovesti slavuja lijepoga glasa i predivnog pjeva, o kojem je čuo samo pohvale. To mu je i uspjelo. Slavuj je jedne večeri pjevao na dvoru, a njegova pjesma je kineskog cara potaknula da pusti poneku suzu. Za slavuja je ta suza bila najveći mogući dar. Car je odlučio zadržati slavuja na dvoru i davao mu što god poželi. No, kada je slavuj izlazio van, pratile su ga sluge držeći ga svilenim vrpcama vezanim za njegove noge. Slavuj nije bio sretan takvim načinom života, želio je slobodu. Stoga je jednoga dana odletio kroz prozor u šumu. Car je pronašao zamjenu za slavuja. Od japanskog cara dobio je na poklon mehaničkog, zlatnog slavuja koji je pjevao. Svi na dvoru bili su oduševljeni njime i čak su ga smatrali boljim od pravog, ali i ljepšim. Nakon nekoliko godina mehanički se slavuj pokvario pa se tako i kineski car razbolio. Na prozor mu je tada došao pravi slavuj koji nije razmišljao o carevom prijašnjem ponašanju prema njemu, već mu je počeo pjevati, nakon čega se car osjećao sve bolje (Andersen, 2015).

U ovoj slikovnici koju je ilustrirala Marsela Hajdinjak, ilustracije se nalaze na svakoj drugoj stranici. Na jednoj se strani nalazi tekst, a na drugoj ilustracija. Na ilustracijama se može primijetiti puno različitih boja, poput zelene, plave, žute, roza i crvene. One ne upadaju toliko u oči budući da djeluju nježno; pastelne su. U priči je puno vrlo detaljnih opisa: „Ležao je u kutijici i gotovo nalikovao stvarnoj ptici, iako je bio napravljen od srebra i zlata, i bio pokriven safirima, dijamantima i rubinima. Kada bi ga navili, mogao je otpjevati jednu od pjesama koje je pjevao pravi slavuj, a pritom je srebrnim repićem mahao gore-dolje. Oko vrata bila mu je obješena vrpca.” (Andersen, 2015). Ilustracije prikazuju ono važno rečeno, odnosno ono što je poanta teksta na stranici gdje se nalazi i ilustracija. Na primjer, na jednoj je stranici prikazana samo

figura slavuja izrađenog od srebra i zlata, što je poanta onoga što piše u tekstu na toj stranici. Likovi u ilustracijama, ljudi i životinje, prikazani su vrlo realno, a ne apstraktno.

Slika 2: Slavuj (Andersen, 2015).

Tekst se u cijeloj slikovnici nalazi na bijeloj podlozi. Od početka čitanja slikovnice, primjećuje se da ima puno teksta. Na svakoj ga stranici, u dva stupca, ima više od polovice lista. Velika količina teksta ponekad može omesti i dekoncentrirati predškolsku djecu u čitanju. Ova slikovnica primjerenija je starijoj vrtićkoj djeci zbog količine teksta te fonta slova, koji u slikovnicama i inače ovise o dobi djeteta (Crnković i Težak, 2002).

7.3. Tamara Bakran: *Začarana*

Začarana je priča hrvatske autorice Tamare Bakran. U priči se spominju tri sestre, od kojih je najmlađa, Gvendolina, glavni lik. Ona je nježna, krhka djevojka koju jedne noći košuta pozove da ode s njom u duboku šumu. Tako je i bilo. Gvendolina je željela uzeti zlatnik, odnosno ukrasti ga žabljem kralju. Na putu do njega, Gvendolina se susreće s raznim stvorenjima, poput vukodlaka i čudnog lovca, a uz to i ona sama dobiva svakojake sposobnosti, pa se čak pretvara u životinju, medvjedicu. Priča završava buđenjem Gvendoline iz sna, koja u svojoj ruci pronalazi zlatnik (Bakran, 2018).

Ilustracije su naslikane tako da se čitatelj doista može uživjeti u priču i daju poseban ugođaj. Slike se nalaze na obje strane. Na nekim stranicama nalaze se samo na jednoj, dok je na susjednoj strani tekst na bijeloj pozadini, odnosno bijelom papiru. Ilustracije prikazuju ono najvažnije iz teksta, ono na što čitatelj treba obratiti pozornost. Neke su ilustracije prilično tamne, budući se radnja zbiva u šumi, noću, uz napetu situaciju. Ilustracije, kao što je već navedeno, daju poseban ugođaj, zbog čega se u čitatelju može probuditi mašta, a posebno djetetu.

Slika 3: Naslovna stranica, *Začarana* (Bakran, 2018).

Odmah se može primijetiti da u slikovnici nema puno teksta, što daje motivaciju za čitanje ove slikovnice djeci. Tekst se nalazi samo na jednoj strani, ponekad na vrhu, dnu ili u sredini stranice. Ova priča zbog radnje je primjerenija djeci predškolske dobi. Radnja je apstraktna pa kod djece predškolske dobi razvija maštu. Također, nakon pročitane priče, s djecom se može razgovarati o njihovim osjećajima i ugođaju.

7.4. Ludwig Bauer: *Ivica Budalica*

Ivica Budalica je bajka o poštenom dječaku koji ima oca i dva starija brata. Oni za život zarađuju prodajući ljudima na sajmu prodaju izmišljene stvari. Ivica u tome ne želi sudjelovati; on je pametan i radije će smisliti pravi posao koji neće biti na

prijevaru. Jednoga dana na sajmu Ivica kupuje veliki, stari ormar od novca koji mu je dao otac, no on ne zna što bi dalje s tim ormarom te ulazi u njega. Navečer mu na vrata ormara kucaju razna bića. To su likovi iz poznatih bajki: tri praščića, sedam kozlića s majkom, Crvenkapica i vuk. Ivica je svih njih primio u ormar da ne pokisnu. Ujutro se probudio i pronašao samo njihove kosti. Pred njim se pojavila posebna starica s kojom je Ivica poletio u neki drugi svijet, u neki drugi kraj (Bauer, 2019).

Na korici slikovnice pažnju privlači lik dječaka koji izgleda vrlo krhko i nježno. Njegovo lice naslikano je vrlo realno. Na sljedećim stranicama, ilustracije se nalaze na svakoj strani i bogate su detaljima. Ako se bolje zagleda u te ilustracije mogu se uočiti razne stvari, poput one na kojoj je prikazan Ivičin brat na sajmu kako prodaje svoje košare. Na toj slici nalaze se razne životinje, kokoši različitih boja, dva psa od kojih je jedan u krilu gospodina, guska te mačka koju se može uočiti u pozadini na prozoru jedne kuće. Uz to, na istoj toj ilustraciji, svaki čovjek je drugačije obučen i ima drugačiji izraz lica. Ilustratorica, Marsela Hajdinjak, u ovoj slikovnici je na vrlo kreativan način, s puno detalja, prikazala odjeću likova i njihove facijalne ekspresije. Osim što je crtež kreativan i pobuđuje dječju maštu, ima i puno boja koje nadopunjuju ilustraciju.

Slika 4: Naslovna stranica, *Ivica Budalica* (Bauer, 2019).

Ovisno o prikazanoj ilustraciji, tekst je tako smješten da ne oduzima pažnju s crteža. Nalazi se na jednoj strani. Iznimka je dio u kojem se pojavljuje Crvenkapica i gdje je tekst podijeljen na dvije strane, no i tada ga ima malo i ne oduzima pažnju. Tekst je

bijele boje zbog tamne pozadine, osim na jednoj stranici gdje je smeđe boje, a razlog tomu je kako se ne bi pomiješao s ilustracijom i kako bi se mogao lakše čitati.

7.5. Sunčana Škrinjarić: *Nezadovoljna bubamara*

Nezadovoljna bubamara je priča Sunčane Škrinjarić. Kako i sam naslov kaže, glavni lik bubamara bila je nezadovoljna. Mučile su je i dosadile joj njezine crne točke koje je imala po sebi. Jako joj se sviđala zelena boja. Sve oko nje bilo je zeleno. Slučajno je pala u lončić pun zelene boje, čime joj se ostvarila želja. Njezine prijateljice bubamare nisu je prepoznale, ali niti primijetile. Zelena bubamara nije bila ni tada sretna te je htjela opet izgledati kao prije. Pala je kiša i obrisala s nje zelenu boju. Nekoliko dana kasnije, ponovno su joj dosadile crne točke, ali je ovoga puta željela biti žuta (Škrinjarić, 2012).

U slikovnici je bitna zelena boja, stoga u njoj ona i prevladava. Ilustracije se nalaze na svakoj stranici. Ono što je detaljno opisano u tekstu, ilustracije vrlo dobro prate. Puno je detalja i različitih boja, no ne oduzimaju previše pozornosti. Sve je nacrtano vrlo realno. Životinje su prikazane u realnoj veličini. Jedino oči i usta životinja nisu onakve kakve su u stvarnosti. Više podsjećaju na ljudske - antropomorfizirane su. Ilustracije vrlo lako mogu odvesti djecu u svijet mašte i potaknuti kreativnost u njima budući su i same vrlo kreativne i razigrane.

Slika 5: Bubamara i skakavac, *Nezadovoljna bubamara* (Škrinjarić, 2012).

Tekst crne boje u slikovnici se nalazi na svakoj drugoj stranici. Jedna je ilustracija na obje strane budući je crtež tako prilagođen da tekst ne ometa sliku. Na zadnjoj stranici slikovnice tekst je bijele boje na tamnozelenoj pozadini zbog lakšeg čitanja. Ovisno o ilustraciji, tekst je tako smješten da joj ne smeta. Teksta nema previše što neće opteretiti čitatelja. Slikovnica je prikladna za djecu predškolske dobi, ali i za onu rane dobi. Nosi jako lijepu pouku: ne trudimo se biti drugačiji od onoga što jesmo i misleći da ćemo tako biti sretniji. Najсреtniji smo onda kada smo onakvi kakvi jesmo, prirodni, te se ne bi trebali mijenjati ni zbog koga.

7.6. Branko Mihaljević: *Zeko i potočić*

Zeko i potočić je pjesma autora Branka Mihaljevića kojoj je ilustratorica Marsela Hajdinjak dala novu dimenziju. Pjesmica govori o jednom tužnom zecu koji traži potok, a koji ne može pronaći budući je prekriven snijegom. Na kraju pjesmice zec misli da potok prati laste koje lete na jug (Mihaljević, 2010).

Slika 6: Zabrinuti zeko, *Zeko i potočić* (Mihaljević, 2010).

Ilustracije se nalaze na svakoj stranici u slikovnici. Marsela Hajdinjak u izradi ovih ilustracija imala je veliku slobodu jer je tekst kratak, s vrlo malo opisa i detalja. Ilustratorica ima jedan lik, zeca, čiji izgled sama smišlja. Zeko nosi plavi, dugi kaputić s malim, crvenim točkicama, ima malu kapu koja mu ne prekriva uši, šal na pruge i crvene rukavice, hlače, također na pruge, koje mu ulaze u čizme. Osim potoka koji se u pjesmici spominje i visokoga brijega u noći, Marsela Hajdinjak u ilustracijama

improvizira krajolik. U slikovnici prevladava svijetloplava boja zbog spominjanja snijega i noći što joj daje poseban, nježan i umirujući ugođaj.

Teksta ima vrlo malo, no razlog tome je što je to jedna kratka pjesmica za djecu. Tekst se nalazi na svakoj drugoj stranici. Na nekim je stranicama plave boje, a na nekim bijele, ovisno o pozadini. Ova slikovnica je zbog količine teksta primjerena djeci rane predškolske dobi, pa čak djeci u jaslicama. U slikovnici ilustracije prevladavaju nad tekstom. Zanimljivo je što se na kraju slikovnice nalaze napisane note, budući je tekst uglazbljen, a pjesmica izuzetno popularna.

7.7. Tamara Bakran: *Babasova i kraljičino stablo*

Priča govori o pravednoj kraljici Orleani koja je svoju snagu dobivala sa stabla u kraljevskom vrtu. Na tom su stablu rasle zvijezde. Jednoga je dana u kraljevstvo stigla Babasova, velika ptica, nalik na sovu. Ona je svaki dan sa sobom uzimala po jednu zvijezdu. Kraljica Orleana oboli i dođe do stabla na kojem je ostala još samo jedna zvijezda koja joj daje snagu te se kraljica pretvori u veliku bijelu pticu. U tom trenu dolazi Babasova, no Orleana je nepobjediva i ubija Babasovu. Kraljica Orleana postala je onakva kakva je bila i prije, lijepa, mlada djevojka kojoj se vratilo njezino stablo puno zvijezda (Bakran, 2018).

Na korici slikovnice može se vidjeti ilustracija velike, crne sove, s velikim vještijim nosom, onako kako je Babasova i opisana. Ta ilustracija odmah privlači čitatelja bolje proučiti slikovnicu. Na ostalim stranicama, ilustracije se nalaze na jednoj ili obje strane. Ono što je opisano u tekstu, ilustracija točno prikazuje. Primjerice, u jednom se dijelu u tekstu spominje još samo jedna zvijezda koja je ostala na stablu. Na ilustraciji je prikazana upravo zvijezda na stablu, dok kraljica Orleana ima blijedo lice, vidljivo oboljelo, te dugu, sijedu kosu. U nekim dijelovima slikovnice ilustracije su prilično tamne. Razlog tome je dramatična, napeta radnja u kojoj se, čitajući slikovnicu, napeto iščekuju slijedeći događaji. Djeca su stoga zainteresiranija za priču i čitanje slikovnice. Likovi u priči, životinje i ljudi, odnosno sova i kraljica, prikazani su vrlo realno.

Kraljici Orleani je ilustratorica nacrtala krunu i dugu zelenu haljinu iako u tekstu nema njezinog opisa.

Slika 7: Naslovna stranica, *Babasova i kraljičino stablo* (Bakran, 2018).

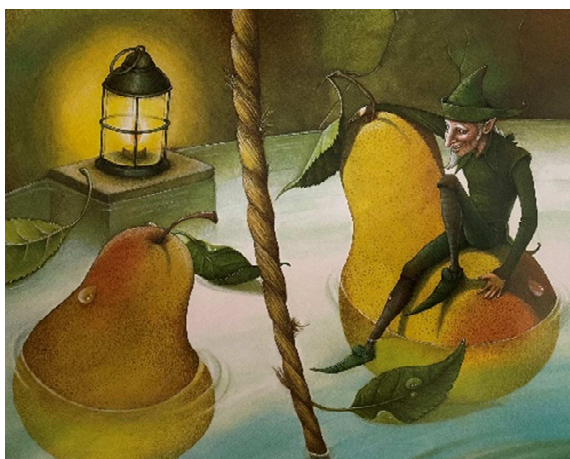
Slika 8: Kraljica Orleana, *Babasova i kraljičino stablo* (Bakran, 2018).

Teksta nema previše. Ovisno o pozadini na kojoj se tekst nalazi, slova su crne ili bijele boje. Tekst je tiskan na svakoj drugoj stranici, a na nekim stranicama ga ima jako malo, odnosno napisana je samo jedna rečenica, što znači da u ovoj slikovnici prevladava ilustracija i ona je vrlo bitna. Zanimljivo je što u nekim dijelovima teksta postoji rima: „Pada lišće, pada i pada, već se bijela vrtu zima prikrada, a kraljicu bolest svlada.”(Bakran, 2018). Zbog takvog načina pisanja, djeca koja slušaju priču, koncentriranija su na ono što im se čita.

7.8. Želimir Hercigonja: *Vodenjak i stara kruška*

Vodenjak i stara kruška je bajka autora Želimira Hercigonje. Glavni lik je stari, marljivi vodenjak koji dugo godina živi u zdencu o kojemu se ujedno i brine. Vodenjak jako voli jesti kruške čiji plodovi te godine ne cvatu onako kako su inače cvali. Zbog toga je žalostan i zanemaruje zdenac. Osim vodenjaka, njegova susjeda mišica, koja ima tri kćeri, također ima problem. Naime, ne može udati svoju najstariju kćer jer joj ne može omogućiti miraz. Stoga od tuge mišica gricka korijenje kruške zbog čega su njezini plodovi jako mali. Jedan dan u posjet vodenjaku dolazi mudra sova koja za njega pronalazi rješenje. Ukoliko proda prsten s rubinovima, mišica će imati dovoljno novca za udaju svoje kćeri i neće više od tuge morati grickati korijenje kruške. Tako će kruška imati velike plodove. Tako je i učinio. Svadba najstarije kćeri bila je raskošna. Godinu dana kasnije vodenjak je bio jako sretan. Imao je krušaka u izobilju, a zdenac je opet blistao (Hercigonja, 2005).

Ilustracije se u ovoj slikovnici nalaze na svakoj drugoj stranici, osim jedne na kojoj je prikazana svadba najstarije kćeri i koja se nalazi na obje stranice. Na ilustracijama nije prikazano sve što u tekstu piše, već jedan prikaz onoga što ilustratorica misli da je najvažnije. Vodenjakov izgled nije opisan u tekstu, dok ga je Marsela Hajdinjak prikazala kao malenog, starog gospodina, sa sijedom kosom i bradom te šiljastim ušima. Vodenjak na sebi ima odjeću i obuću zelene boje, kao i šešir. Prikazan je malenim, manjim i od ploda kruške, budući živi u zdencu. Da je prikazan u normalnoj veličini poput čovjeka, ne bi mogao stati u svoj zdenac. Ostali likovi iz bajke, odnosno životinje koje se spominju, žabe, sova i miševi, prikazani su onako kako izgledaju u stvarnosti. Likovi su prikazani s puno detalja, poput različito obučenih miševa, s puno detalja na odjeći i različitim bojama.

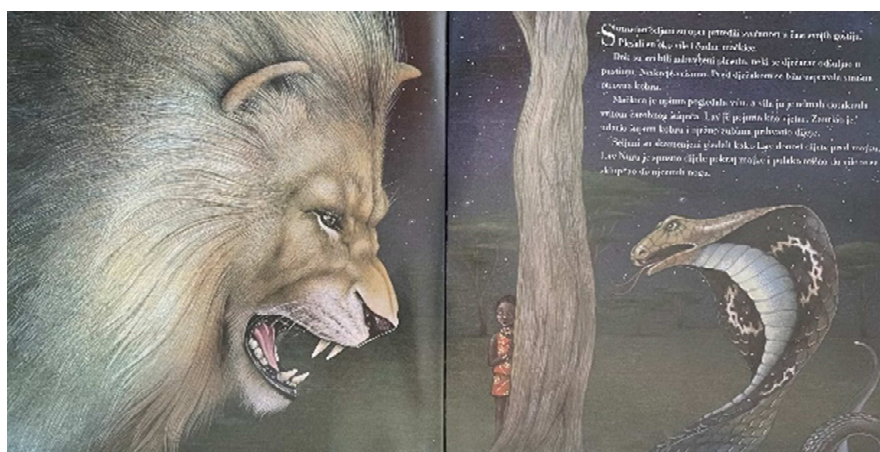

Slika 9: Vodenjak s kruškom, *Vodenjak i stara kruška* (Hercigonja, 2005).

Tekst se nalazi na svakoj drugoj stranici slikovnice. Pozadina teksta je bijela pa su stoga slova crne boje. Na stranicama na kojima se nalazi tekst nema ilustracija. Teksta ima puno i otisnut je preko cijele stranice, nije raspoređen, pa je ova slikovnica primjerenija osnovnoškolcima nižih razreda, nego djeci rane i predškolske dobi. Čitajući ovu slikovnicu, djeca rane i predškolske dobi brzo bi gubila koncentraciju i teško bi pratili radnju. Za djecu predškolske dobi ova slikovnica može imati edukativnu ulogu. Na primjer, mogu učiti o dobu godine u kojem cvatu određeni plodovi. Također, ova bajka nosi lijepu pouku: kako bismo pomogli drugima, ponekad žrtvujemo i sami sebe.

7.9. Ludwig Bauer: *Nuru n'zuri: lavov povratak*

Nuru n'zuri: lavov povratak bajka je književnika Ludwiga Bauera. Priča je to o lavu Nuru koji je odrastao u cirkusu, no cirkus je propao i Nuru se želio vratiti u Afriku. Iako je proputovao cijeli svijet, tamo mu je bilo najljepše. Njegovu želju za povratkom u rodni grad ostvarila je dobra vila, prerusena u staricu, koja ga je pretvorila u malu mačku i prešla s njim more. Dolaskom u Afriku, Nuru je bio u raznim situacijama. Najprije tjera razbojnika, zatim spašava dječaka tjerajući kobru, pronalazi izgubljenog slonića te spašava majmune boreći se s krokodilima. Nakon svih tih pustolovina, Nuru konačno pronalazi svoje krdo i nastavlja put s njima (Bauer, 2017).

Slika 10: Nuru u borbi s kobrom,

Nuru n'zuri: lavov povratak (Bauer, 2017).

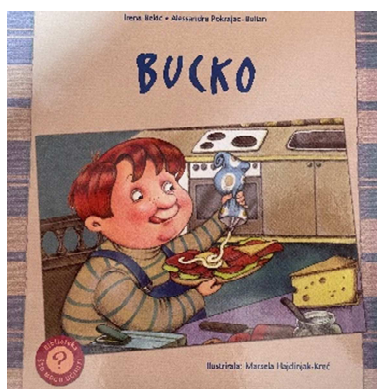
Ilustracije u ovoj slikovnici nalaze se na obje stranice. U ilustracijama prevladavaju raznolike žarke boje, no kako su crteži rađeni akrilnim bojama i olovkama, te boje ne izgledaju napadno. Ilustracije prikazuju životinje, njihova lica te lica ljudi vrlo realno, onako kako izgledaju u stvarnosti. Marsela Hajdinjak je sve likove iz priče prikazala na vrlo kreativan način. Verglaš, majmun Arnold, dobra vila, razbojnik i stanovnici afričkog sela, na svojoj odjeći imaju puno detalja i boja. Primjerice, stanovnici su obučeni u raskošnu, šarenu odjeću, a na sebi imaju puno nakita. Dobra vila ima košulju plave, a suknju zelene boje. Preko košulje ima ljubičasti šal te crne čizme na petu. Na ilustracijama su prikazani prizori onih situacija za koje ilustratorica smatra da su najvažniji u tekstu na toj strani. Primjer toga je sukob Nuru opasnom kobrom. Ova slikovnica, s takvim ilustracijama, budi kod djece znatiželju i maštovitost.

Tekst je na nekim ilustracijama bijele, a na nekim crne boje, ovisno o tamnoj ili svijetloj pozadini. Nalazi se na svakoj drugoj stranici slikovnice. Ova slikovnica prigodna je za djecu rane i predškolske dobi. Nema previše teksta što znači da će djeca moći cijelo vrijeme držati koncentraciju na priču. Slikovnica je i edukativna. Djeca mogu učiti o afričkim životinjama sa crteža koji se nalaze u slikovnici.

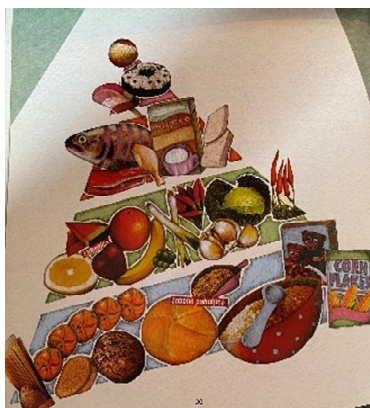
7.10. Irena Bekić: *Bucko*

Bucko je vrlo zanimljiva, razigrana i poučna priča autorice Irene Bekić, o dječaku Jurici koji voli jesti nezdravu hranu, sendviče, slatkiše, palačinke i sl. Jurica se vrlo brzo umara na klizanju, a za vrijeme igranja nogometa prijatelji ga zadirkuju i nazivaju pogrđnim imenima. Naime, Jurica je malo deblji dječak, a njegova ga majka zove Bucko. Zbog zadirkivanja je Jurica tužan pa njegovi roditelji odlučuju promijeniti prehranu i počinju se hraniti zdravo. Prateći piramidu zdrave prehrane i puno više se kreću (Bekić, 2003).

Ova slikovnica drugačija je od ostalih. Može se primijetiti razlika u načinu ilustriranja. Marsela Hajdinjak želi prikazati problem debljanja, ali na jedan razigran način, shvatljiv djeci rane i predškolske dobi. Likovi su prikazani na jednostavniji način nego u ranije opisanim ilustracijama, s velikim nosovima. Glavni lik Jurica prikazan je debljim od ostalih. Na svakoj ilustraciji obučen je u istu odjeću. Nosi majicu na prugice i plave hlače s tregerima. Na početku priče upoznajemo Juričinu obitelj. Ilustratorica svaki lik iz te obitelji crta zasebno, prikazujući ih na bijeloj pozadini. Ostale ilustracije prikazuju one situacije koje su opisane u tekstu. Primjerice, Juričino penjanje po stepenicama prema stanu. Budući da ova slikovnica ima edukativnu ulogu, ilustratorica je prikazala piramidu pravilne prehrane točno onakvu kakva ona zaista i jest, tako da djeca iz nje mogu prepoznati različite namirnice. Zanimljivo je kako te namirnice ilustratorica nije nacrtala kao sve ostalo, nego su to izrezane fotografije.

Slika 11: Naslovna stranica, *Bucko* (Bekić, 2003)

Slika 12: Piramida pravilne prehrane, *Bucko* (Bekić, 2003).

Tekst u slikovnici je crne boje zbog svijetle pozadine. Teksta nema previše, stoga je ova slikovnica primjerena za djecu rane i predškolske dobi. Postoji čak mogućnost da djeci predškolarcima ova slikovnica bude prejednostavna, budući da ilustracije nisu toliko izazovne te ne pokreću maštu kod djece te dobi. Uza sve to, radnja slikovnice primjerenija je mlađoj djeci jer se problem pogrešne navike hranjenja i neaktivnost javlja od malih nogu i treba ga na vrijeme pokušati spriječiti.

7.11. Anto Gardaš: *Dobro je imati brata*

Dobro je imati brata je zbirka pjesama. U ovoj slikovnici zanimljivo je što je radnja pisana u stihovima i rimi. Svaka situacija koja se opisuje ima svoj naslov, ali je radnja povezana. Pisana je u prvom licu jednine. Djevojčica Leona opisuje svoje ljetovanje u Novalji koje provodi sa svojom bakom i djedom te starijim bratom Dominikom. Ona čitatelju opisuje situacije i dogodovštine u kojima se oni zatiču tijekom svoga boravka na moru. Ponekad se Leona direktno obraća čitatelju: „Želiš li ga ti pronaći – samo traži.” (Gardaš, 2003: 43). Radnja je puna ljetnog ugođaja, a i čitatelju, odnosno djeci šalje lijepu poruku, o obitelji kao najvećem bogatstvu koje čovjek može imati te njezinoj nezamjenjivosti materijalnim stvarima (Gardaš, 2003).

Ilustracije su u ovoj slikovnici vrlo razigrane, prilagođene djeci mlađe dobi. Na nekim stranicama ilustracije su povezane na obje strane, dok su na nekim stranicama zasebne. Likovi su nacrtani jednostavnije nego što ih Marsela Hajdinjak crta u ostalim

ilustracijama. Leona i Dominik, kao djeca imaju male nosove, dok oni likovi koji su odrasli imaju velike, duge nosove. Obrve su likovima nacrtane kao dvije crtice, oči su im male, okrugle s par trepavica, usta također samo zaobljena crta, a zubi su samo bijele boje, bez njihovog vidljivog oblika. Sama radnja je razigrana, ponekad s nekim nerealnim događajima što je idealno za Marselu Hajdinjak. Ona koristi priliku i pokazuje svoju kreativnost u izradi ilustracija. Na nekim crtežima, iako nije opisano u tekstu, prikazuje stvari, okolinu i likove s puno detalja. Ilustracije su vrlo šarene, ali te boje nisu toliko izražajne kako ne bi previše zaokupile pažnju čitatelju.

Slika 13: Razigranost ilustracije, *Dobro je imati brata* (Gardaš, 2003).

Naslovi u slikovnici su raznih boja, crvene, zelene, plave, bijele ili crne. Na nekim stranicama tekst je postavljen dijagonalno što je još jedan dokaz razigranosti i slobode ove slikovnice. Zbog svega navedenog, stihova, rime, jednostavnosti likova, razigranosti, ova slikovnica idealna je za djecu rane i predškolske dobi. Ona u njima budi maštu te im za vrijeme čitanja održava koncentraciju.

7.12. Hans Christian Andersen: *Palčica*

Palčica je bajka Hansa Christiana Andersena koju je s danskog jezika preveo Ludwig Bauer. Priča je to o vrlo maloj djevojčici veličine palca, nazvanoj Palčica. Ona se pojavila iz sredine tulipana, iz posađenog, posebnog zrna. Već prvu noć nakon njezinog pojavljivanja, zadesila ju je nezgoda, a nakon toga i niz nesretnih situacija. U snu ju je ukrala žaba krastača koja je planirala Palčicu udati za njezinog sina. Palčica

je bila nesretna i nije željela tako provesti ostatak svog života. Pobjegla je u šumu gdje su je brzo zavoljele tamošnje životinje. Jedno je vrijeme živjela kod mišice, no i to je bilo bezuspješno, budući ju je željela udati za bogatog krta koji se Palčici nije sviđao. Dok je bila u bijegu od mišice, spasila ju je dobra lastavica. One su se jako zbližile i postale nerazdvojne te su odletjele u toplije krajeve. Tamo je Palčica upoznala mladoga kralja koji je bio njezine veličine. Odmah su se zaljubili. Mislio je da je Palčica ružno ime pa ju je preimenovao u Maja (Andersen, 2020).

Na naslovnoj stranici ove slikovnice može se primijetiti da su ilustracije vrlo bogate, s raznim detaljima i bojama. Nacrane su dvije ribe, plave i narančaste boje. Primjećuju se različiti cvjetovi u vodi: bijeli, roza i ljubičasti. Dolaskom Palčice i lastavice u toplije krajeve, ilustracije postaju vedrije, razigranije i šarenije. Ilustratorica Masrela Hajdinjak koristi žarke, žive boje kako bi dočarala ugođaj prirode. Crta puno različitih, šarenih cvjetova. U priči se samo spominje da je Palčica veličine palca. Marsela Hajdinjak prikazuje ju vrlo jednostavnom, s dugom, plavom kosom, u dugoj, plavoj haljini, bosih nogu. Takve ilustracije djeci daju priliku i potiču ih na razvijanje mašte i kreativnosti.

Slika 14: Naslovna stranica, *Palčica* (Andersen, 2020).

Slika 15: Šarenilo boja, *Palčica* (Andersen, 2020).

Tekst je u slikovnici crne ili bijele boje, ovisno o pozadini te se velikim dijelom nalazi na svakoj drugoj stranici, preko cijele stranice. Količina teksta nije prikladna za djecu rane i predškolske dobi. Ima puno radnje koja im može oduzeti koncentraciju, potiče nezainteresiranost te im samim time postaje dosadno.

8. ZAKLJUČAK

Ovaj završni rad, osim što prikazuje maštovitost, kreativnost i ljepotu ilustracija Marsele Hajdinjak, ima ulogu osvještavanja o važnosti slikovnice i njezine primjene u radu s djecom rane i predškolske dobi. Istraživanjem literature došla sam do spoznaje da slikovnica nije medij koji je namijenjen samo djeci, već može biti namijenjen i odraslima. No u prvom planu su djeca, a važnost slikovnice nalazi se u njezinoj odgojnoj ulozi. Ovisno o tome kome čitamo slikovnicu i s kojim ciljem, tako biramo i njezinu funkciju koja može biti: zabavna, informacijsko-odgojna, iskustvena, spoznajna, estetska te govorno-jezična.

U ovom završnom radu cilj je bio proučiti rad hrvatske ilustratorice Marsele Hajdinjak. Za potrebu toga analizirano je dvanaest slikovnica koje je ova umjetnica ilustrirala: *Maca Papučarica* Ele Peroci, *Slavuj* i *Palčica* Hansa Christiana Andersena, *Začarana* i *Babasova i kraljičino stablo* Tamare Bakran, *Ivica Budalica* i *Nuru n'zuri: lavov povratak* Ludwiga Bauera, *Nezadovoljna bubamara* Sunčane Škrinjarić, *Zeko i potocić* Branka Mihaljevića, *Vodenjak i stara kruška* Želimira Hercigonje, *Bucko* Irene Bekić i *Dobro je imati brata* Ante Gardaša. Ilustracije Marsele Hajdinjak bogate su akrilnim bojama kojima se ilustratorica koristi posljednjih godina te najbitnijim detaljima koji se spominju u tekstovima, a koje slika vrlo dobro prati. U većini slikovnica, osim u slikovnicama *Slavuj*, *Vodenjak i stara kruška* te *Palčica*, nema previše teksta. Font slova dovoljno je velik, a boje u ilustracijama, iako su šarene, nisu previše izražene kako ne bi djeci zaokupljale pažnju. Slikovnice koje je Marsela Hajdinjak ilustrirala prikladne su za rad s djecom rane i predškolske dobi, potiču ih na razmišljanje i maštu te nisu apstraktne, već realistične.

9. LITERATURA

1. Aldarović Slovaček, K., Nuncak, T., Anić, D., Slunjski, K., Lovrić Kralj, S., Kujundžić, N., & Težak, D. (2015). *Kronika. Libri et liberi: časopis za istraživanje dječje književnosti i kulture*, 4(1), 181-192. Pribavljeno 03.03.2021., sa file:///C:/Users/CIP/Downloads/2015_10_21_Libri_et_Liberi_4_1_06_KRONIKA.pdf
2. Balić-Šimrak, A. i Narančić Kovač, S. (2011). *Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama. Dijete, vrtić, obitelj*, 17 (66), 10-12. Pribavljeno 05.03.2021., sa <https://hrcak.srce.hr/124188>
3. Batarelo Kokić, I. (2015). *Nove razine interaktivnosti dječjih slikovnica. Školski vjesnik*, 64 (3), 377-398. Pribavljeno 04.03.2021., sa <https://hrcak.srce.hr/151350>
4. Blaži, A. (2018). *Ilustracija za djecu Vilka Glihe Selana*. Diplomski rad. Pribavljeno 05.03.2021., sa <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/10050/1/Bla%C5%BEi.%20%20Vilko%20Gliha%20Selan.pdf>
5. Bodulić, V. (1982). *Umjetnički i dječji crtež*. Zagreb: Školska knjiga.
6. Brcko, K. (2018). *Estetska vrijednost slikovnice*. Završni rad. Pribavljeno 05.03.2021., sa file:///C:/Users/CIP/Downloads/brcko_klara_ufzg_2018_zavrs_sveuc.pdf
7. Crnković, M. i Težak, D. (2002). *Povijest hrvatske dječje književnosti: od početka do 1955. godine*. Zagreb: Znanje.
8. Curić, I. (2018). *Ilustracija u Hrvatskoj na prijelazu 19. u 20. stoljeće*. Diplomski rad. Pribavljeno 06.03.2021., sa <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/10723/1/diplomski%20ispravak%20preda%20na%20verzija%20u%20pdf-u.pdf>
9. Hameršak, M. (2001). Štefka Batinić, Berislav Majhut, *Od slikovnjaka do Vragobe, hrvatske slikovnice do 1945.*, Hrvatski školski muzej, Zagreb 2001. *Narodna umjetnost: hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku*, 38(2), 183-

184. Pribavljeno 04.03.2021., sa
file:///C:/Users/CIP/Downloads/Prikaz6_stefka.pdf
10. Hameršak, M., Zima, D. (2015). *Uvod u dječju književnost*. Zagreb: LEYKAM INTERNATIONAL.
11. Hlevnjak, B. (2000). *Kakva je to knjiga slikovnica?* U: R. Javor (ur.), *Kakva je knjiga slikovnica (7-11)*, Zagreb: Knjižnice grada Zagreba.
12. Hranjec, S. (2006). *Pregled hrvatske dječje književnosti*, Zagreb: Školska knjiga.
13. Javor, R. (1999). *Kakva je knjiga slikovnica*. Knjižnice grada Zagreba: Hrvatski centar za dječju knjigu.
14. Jelbert, W. (2004). *Slikanje akrilnim bojama*. Split: Marjan tisak.
15. Jurković, T., Tomljanović, E., Gašpar, H., Štulić, S., Jedrejčić, E., Špoljar, S. i Andrašek, A. (2010). *Crtačke tehnike. Dijete, vrtić, obitelj*, 16-17 (62-63), 9-13. Pribavljeno 30.03.2021., sa <https://hrcak.srce.hr/124738>
16. Kokolari, M. (2017). *Hrvatska slikovnica do 1945*. *Studia lexicographica*, 11 (21), 151-156. Pribavljeno 04.03.2021., sa <https://hrcak.srce.hr/200168>
17. Kos, E. (2017). *Suvremena dječja ilustracija*. Završni rad. Pribavljeno 06.03.2021., sa
<https://zir.nsk.hr/en/islandora/object/ufzg%3A358/datastream/PDF/view>
18. Martinović, I. i Stričević, I. (2011). *Slikovnica: prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu*. *Libellarium*, 4 (1), 39-63. Pribavljeno 04.03.2021., sa <https://hrcak.srce.hr/92392>
19. Matovina, I. (2016). *Ilustracija u likovnom izrazu djece predškolske dobi*. Završni rad. Pribavljeno 05.03.2021., sa
[file:///C:/Users/CIP/Downloads/matovina ivana foozos 2016 zavrs sveuc%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/CIP/Downloads/matovina ivana foozos 2016 zavrs sveuc%20(1).pdf)
20. Mišetić, J. (2018). *Ilustrator Svjetlan Junaković*. Diplomski rad. Pribavljeno 06.03.2021., sa
<http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/10048/1/Dipomski%20rad%20Svjetlan%20Junakovi%C4%87.pdf>
21. Petrović-Sočo, B. (1997). *Dijete, odgajatelj i slikovnica: akcijsko istraživanje*. Zagreb: Allinea.

22. Pompe, N. (2014). *Dječja ilustracija*. Diplomski rad. Pribavljeno 06.03.2021., sa http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/4756/1/NatalijaPompe_Djecja_Ilustracija.pdf
23. Težak, D. (2016). *Hrvatske nagrade za dječju knjigu u 2015. godini. Libri et liberi: časopis za istraživanje dječje književnosti i kulture*, 5(1), 304-306. Pribavljeno 03.03.2021., sa file:///C:/Users/CIP/Downloads/2016_12_27_Libri_et_Liberi_5_1_09_KRO_NIKA_07.pdf
24. Verdonik, M. (2018). *Berislav Majhut i Štefka Batinić: Hrvatska slikovnica do 1945.. Odgojno-obrazovne teme*, 1 (1-2), 183-185. Pribavljeno 04.03.2021., sa <https://hrcak.srce.hr/211098>
25. Visković, V. (2012). *Hrvatska književna enciklopedija*. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža.
26. Višnjí Jevtić, A., Vekić-Kljaić, V., Gudek, N., Heker, S., Seksan, A., Štulić, S., Tomljanović, E. (2010). *Slikarske tehnike. Dijete, vrtić, obitelj*, 16-17 (62-63), 14-23. Pribavljeno 30.03.2021., sa <https://hrcak.srce.hr/124739>

Analizirane slikovnice:

1. Andersen, H. C. (2015). *Slavuj*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
2. Andersen, H. C. (2020). *Palčica*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Školska knjiga.
3. Bakran, T. (2018). *Babasova i kraljičino stablo*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Sipar.
4. Bakran, T. (2018). *Začarana*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Sipar.
5. Bauer, L. (2017). *Nuru n'zuri: lavov povratak*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Sipar.
6. Bauer, L. (2019). *Ivica Budalica*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Sipar.
7. Bekić, I. (2003). *Bucko*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: ABC naklada.

8. Gardaš, A. (2003). *Dobro je imati brata*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Profil International.
9. Hercigonja, Ž. (2005). *Vodenjak i stara kruška*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Naklada Haid.
10. Mihaljević, B. (2010). *Zeko i potočić*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Naša djeca.
11. Peroci, E. (2017). *Maca Papučarica*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Mozaik knjiga d. o. o.
12. Škrinjarić, S. (2012). *Nezadovoljna bubamara*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Radin print.

10. PRILOZI

Peroci, E. (2017). *Maca Papučarica*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Mozaik knjiga d. o. o.:

Slika 1: Maca veća od ostalih likova.

Andersen, H. C. (2015). *Slavuj*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga:

Slika 2: *Slavuj*.

Bakran, T. (2018). *Začarana*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Sipar:

Slika 3: Naslovna stranica.

Bauer, L. (2019). *Ivica Budalica*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Sipar:

Slika 4: Naslovna stranica.

Škrinjarić, S. (2012). *Nezadovoljna bubamara*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Radin print:

Slika 5: Bubamara i skakavac.

Mihaljević, B. (2010). *Zeko i potočić*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Naša djeca:

Slika 6: Zabrinuti zeko.

Bakran, T. (2018). *Babasova i kraljičino stablo*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Sipar:

Slika 7: Naslovna stranica.

Slika 8: Kraljica Orleana.

Hercigonja, Ž. (2005). *Vodenjak i stara kruška*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Naklada Haid:

Slika 9: Vodenjak s kruškom.

Bauer, L. (2017). *Nuru n'zuri: lavov povratak*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Sipar:

Slika 10: Nuru u borbi s kobrom.

Bekić, I. (2003). *Bucko*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: ABC naklada:

Slika 11: Naslovna stranica.

Slika 12: Piramida pravilne prehrane.

Gardaš, A. (2003). *Dobro je imati brata*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Profil International:

Slika 13: Razigranost ilustracije.

Andersen, H. C. (2020). *Palčica*. Ilustrirala Marsela Hajdinjak. Zagreb: Školska knjiga:

Slika 14: Naslovna stranica.

Slika 15: Šarenilo boja.